

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: обов'язкова Форма навчання: денна/заочна

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.05 Біологія та здоров'я людини

Освітня програма: Середня освіта: біологія та здоров'я людини

Рік навчання: 1 Семестр: 1

Кількість кредитів (годин): денна форма навчання 5 (150 год.: 30 - лекції; 28 - семінарські; 2 консультації; 90 - самостійна робота); заочна форма навчання 5 (150 год.: 6 - лекції; 8 - семінарські; 136 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Посилання на курс в онлайн-платформі Moodle:

<http://moodle.idgu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1755>

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Кічук Антоніна Валеріївна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: доктор психологічних наук, в.о. професора

Кафедра: загальної та практичної психології

Робочій e-mail: kaf.psikhologii@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: четвер 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни - характеристика психології як науки, що розкриває загальні психічні закономірності взаємодії людини із середовищем.

Метою вивчення дисципліни є: розкрити основні поняття психології, наукових напрямів психології, методів дослідження, засвоїти особливості психічної діяльності людини; оволодіти психологічними знаннями для успішного вивчення подальших теоретичних, практичних та прикладних навчальних курсів загального та професійного циклів.

Міждисциплінарні зв'язки. «Основи філософських знань», «Фізична культура та основи здоров'я людини», «Вступ до спеціальності» та ін. Освоєння даної дисципліни є необхідною основою для подальшого вивчення дисциплін загального та професійного циклів, а також дисциплін вільного вибору.

Результати навчання

Знання:

- етапів становлення психології як науки та основного категоріально-понятійного апарату дисципліни;
- особливостей формування уявлень про психічні процеси як важливих компонентів людської діяльності;
- про емоційно-вольові якості особистості, їх проявів діяльності та спілкуванні.

Уміння:

- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;

- аналізувати психічні властивості і стани, характеризувати психічні процеси, різні види діяльності індивідів у групі, процеси розвитку, соціалізації, соціальної адаптації та інтеграції особистості;
- оцінити соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

4. Структура дисципліни

Денна форма навчання

Тема 1. Психологія як наука. Розвиток психіки і свідомості.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.): Предмет та завдання психології. Основні галузі психології. Місце психології в системі наук. Методи психології, їх загальна характеристика. Основні етапи розвитку психології. Напрямки зарубіжної психології. Становлення психології в Україні. Психіка як властивість високоорганізованої матерії. Структура і функціонування центральної нервової системи людини. Рефлекторна природа психіки. Сучасні теорії онтогенезу людини. Свідомість, її характеристика та функції. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.</p>	<p>Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1. 382 с. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге, допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с. Вступ до загальної психології: програмний довідник / укла- дач Л. К. Велитченко. – Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 357 с. Складановська М.Г. Психологічні проблеми студента та викладача в умовах воєнного стану https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/07/Skladanovska-M.G.-Psychologichni-problemy-studenta-ta-vykladacha-v-umovah-voennogo-stanu.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.): Загальна характеристика методів психології: основних; додаткових. Педологія. Напрямки розвитку вітчизняної педології. Сучасні взаємозв'язки психології та педагогіки. Загальна характеристика основних напрямків зарубіжної психології: психоаналіз; біхевіоризм; когнітивна психологія; гештальтпсихологія; гуманістична психологія. Рефлекторна природа психіки. Мозкова організація психічних процесів. Характеристика свідомості. Характеристика несвідомого. Взаємозв'язок трьох рівнів психічної діяльності людини: несвідомого, підсвідомого, свідомого.</p>	<p>Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1. 382 с. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге, допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге, допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с. Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с. Вступ до загальної психології: програмний довідник / укла- дач Л. К. Велитченко. – Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 357 с. Б. Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. — Методичний посібник. — К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. — Частина 1. — 72 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи. Виконайте практичні завдання. Надайте пояснення в наступних дефініціях термінологічному словнику: психологія, педагогічна психологія, педологія, метод спостереження, психіка, свідомість, центральна нервова система, свідомість, самосвідомість, підсвідоме, несвідоме. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський,. О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p>

Тема № 2. Пізнавальні психічні процеси

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.) Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Поняття відчуття. Види. Аналізатори людини та їх характеристика. Загальні особливості відчуттів. Сприймання. Типи сприймання. Властивості сприймання. Процеси створення образів уяви. Різновиди уяви. Фізіологічне підґрунтя уваги. Головні характеристики уваги. Різновиди уваги. Форми уваги. Властивості уваги. Розвиток уваги. Роль уваги у професійній діяльності.</p>	<p>Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с. Психологічний словник. /Авт.-уклад. В.</p>

<p>Теорії пам'яті. Види пам'яті. Характеристика пам'яті. Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті Поняття мислення. Головні характеристики мислення. Фізіологічні основи мислення. Види мислення. Критерії процесу мислення. Структури мислення. Формимислення.</p>	<p>В. Синявський, О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с. Психічні процеси: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. – 394 с.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.): Рефлекторна природа відчуттів та сприймань. Відчуття та сприймання, їх спільні риси та відмінності. Сенсорно – перцептивна організація особистості. Види відчуттів та їх класифікація. Класифікація сприймань та їх види. Сприймання як дія. Спостереження і спостережливність. Фізіологічні основи уваги та уваги. Види уваги та їх особливості. Види і форми уваги. Роль уваги в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Вплив уваги на якість виконання діяльності. Загальне уявлення про пам'ять та її місце в системі психічних явищ. Види пам'яті. Характеристика процесів пам'яті. Основні факти та закономірності психології пам'яті. Розвиток пам'яті в онтогенезі. Мнемотехніка. Вправи на розвиток пам'яті. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Види мислення та їх характеристика. Класифікація форм та операцій мислення. Теорії мислення. Удосконалення та розвиток мислення. Вправи, що спрямовані на розвиток мислення.</p>	<p>Костуба Н. Загальна психологія. Пізнавальні процеси: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / Н.С. Коструба. – Луцьк, 2021. – 64 с. Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с. Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. — Методичний посібник. — К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. — Частина 1. — 72 с. Український психологічний журнал. Збірник наукових праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка, факультету психології http://upj.com.ua/indexa.php?page=archieve Психічні процеси: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2010. – 394 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи. Надайте серію вправ, спрямованих на розвиток пізнавальних процесів у дитини. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/ Костуба Н. Загальна психологія. Пізнавальні процеси: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / Н.С. Коструба. – Луцьк, 2021. – 64 с.</p>

Тема № 3. Емоційно-вольові процеси

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (4 год.): Психічні стани особистості та їх види Загальна характеристика емоцій і почуттів. Функції емоцій та почуттів. Фізіологічні основи емоцій. Форми переживання почуттів. Характеристика вищих почуттів. Загальне поняття про волю. Природа волі. Характеристика вольових дій. Структура вольового акту. Вольові якості особистості.</p>	<p>Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. К.: Книга Плюс. -2018. 264 с. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с. Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с. Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.): Поняття про почуття та їх роль в практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Основні емоційні стани та їх зовнішній вираз. Почуття і особистість. Вищі почуття і їх види. Поняття про волю. Зв'язок волі з іншими психічними явищами. Основні психологічні теорії волі. Фізіологічні та мотиваційні аспекти вольових дій.</p>	<p>Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. К.: Книга Плюс. -2018. 264 с. Львіна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с. Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергєєнкова / За ред. Н. А.</p>

<p>Основні функції волі. Емоційно-вольова регуляція поведінки. Структура простої та складної вольової дії. Структура вольового акту. Вольові якості особистості. Умови їх формування. Роль діяльності у формуванні вольових якостей.</p>	<p>Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с. Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи. В запропонованих психологічних задачах розкрийте емоційно-вольові процеси: А. "Я танув і тремтів від невиразної насолоди, коли писав музику до Онегіна". Б. Після тривалих зусиль учневі пощастило розв'язати важку задачу, що привело його в стан захоплення. В. Хлопчик-староста був надзвичайно пригнічений тим, що діти назвали його «донощиком», бо він повідомив класному керівникові, хто розбив скло. Г. Учениця 10 класу пише, що вона в 15 років прочитала "Овода". Книжка справила на неї винятковий вплив і дівчинка три дні ходила під сильним впливом від неї. Зробіть анотацію статті В.Прядко, Д.Прядко «Особливості психічного стану українців під час війни» http://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/2390 Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Прядко В., Прядко Д. «Особливості психічного стану українців під час війни»//Наукові праці МАУП http://journals.maup.com.ua/index.php/psychology/article/view/2390</p>

Тема № 4. Діяльність

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (6 год.): Поняття про діяльність. Активність і діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Знання, уміння, навички. Основні види людської діяльності. Спілкування як вид діяльності. Мова і мовлення. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Різновиди мовлення. Поняття про спілкування. Значення спілкування у житті людини. Види спілкування. Типи спілкування. Функції спілкування.</p>	<p>Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140с. Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. — Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. — 36 с. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140 с. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.</p>
<p>Семінарське заняття (6 год.): Загальна характеристика діяльності. Структура діяльності. Засоби діяльності. Функції діяльності. Знання, уміння, навички. Основні види діяльності. Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності. Активність. Діяльність. Творчість. Мовлення як процес спілкування, фізіологічні механізми. Єдність спілкування і діяльності. Комунікативна сторона спілкування. Інтерактивна сторона спілкування. спілкування. Перцептивна сторона Психологічні механізми сприймання людини людиною.</p>	<p>Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140с. Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. — Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. — 36 с. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140 с. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ</p>

	«ОЮА») / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.
Завдання для самостійної роботи: Публічний захист реферату за темою семінарського заняття. Термін виконання: не пізніше проведення семінарського заняття.	Список рекомендованих тем рефератів наданий в робочій програмі.

Тема № 5. Психологія особистості

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (6 год.): Людина. Індивід. Індивідуальність. Особистість. Поняття про особистість. Формування особистості. Спрямованість особистості. Загальні компоненти структури особистості. Психологія особистості С.Л. Рубинштейна. Структура особистості за О.Г.Ковальовим. Структура особистості за К.К.Платоновим. Концепції структури особистості в теоріях зарубіжних психологів. Я-концепція як структурно-динамічний аспект поняття «Я»</p>	<p>Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с.</p> <p>Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p> <p>Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.</p> <p>Макарчук Н.О. Особливості розвитку Я-концепції в пізньому юнацькому віці як чинника конфліктних норм поведінки//Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2020. – С. 66-69 http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3867/Makarchuk.pdf?sequence=1</p> <p>Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>Чайка Г.В. Я-концепція як структурно-динамічний аспект поняття «Я» в працях українських і зарубіжних дослідників // Актуальні проблеми психології. Том XI. Випуск 14. – 2016. С. 215-226 http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v11/i14/22.</p> <p>Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.</p>
<p>Семінарське заняття (4 год.): Співвідношення понять «Людина. Індивід. Індивідуальність. Особистість». Індивідуальність як інтегральна характеристика людини. Відмінні риси особистості. Спрямованість особистості та її структура. Умови формування особистості та їх вплив на зміст спрямованості особистості. Епігенетична концепція Е. Еріксона. Культурно-історична теорія Л.С.Виготського. "Теорія конвергенції" В. Штерна. Гуманістична теорія особистості А.Маслоу. Я- концепція як інтегральна складова особистості.</p>	<p>Чайка Г.В. Я-концепція як структурно- динамічний аспект поняття «Я» в працях українських і зарубіжних дослідників // Актуальні проблеми психології. Том XI. Випуск 14</p> <p>Макарчук Н. О., Стусь А. О. (2017) Роль особистісної саморегуляції у превенції фрустрації в професійному середовищі// Педагогічний процес: теорія та практика (56). pp. 50-57. ISSN 2078-1687</p> <p>Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/</p> <p>Онiщенко Н. Психологічні особливості переживання початку війни цивільним населенням м. Харкова// «Проблеми екстремальної та кризової психології. - №3, 2022 http://dcpn.nuczu.edu.ua/uk/3-20.html</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: <i>Виконайте тестові завдання для самоконтролю:</i> Свідомий індивід з індивідуально виявленими своєрідними розумовими, емоційно-вольовими та фізичними властивостями, що включений в суспільнокорисну діяльність і займає певне місце в суспільному житті, – це характеристика: а) людини; б) особистості; в) індивіда; г) індивідуальності. 2. Погляди особистості, які відповідають рівню й свідомості, життєвим домаганням, – це: а) ідеали;</p>	<p>Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с.</p> <p>Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p>

<p>б) переконання; в) мрії; г) потяги.</p> <p>3. Взірець, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці, – це: а) мета; б) ціль; в) ідеал; г) ідол.</p> <p>4. Особистість – це: а) носій індивідуально-своєрідних рис; б) поєднання психологічних особливостей людини, що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей; в) соціалізований індивід, який втілює найсуттєвіші соціально значущі властивості; г) одиничний представник людського роду.</p> <p>5. Спрямованість особистості, що характеризується підвищеною уважністю до зовнішнього світу та людям, називається: а) емоційною; б) соціальною; в) діловою; г) особистою</p> <p>6. «Теорія рекапітуляції» належить: а) З.Фрейду; б) С. Холлу та Д. Болдуїну в) Е.Фромму; г) Ж.Пиаже</p> <p>7. Згідно теорії конфронтації двох факторів розвитку особистості З.Фрейда, Воно – це: а) свідоме Его; б) несвідоме Ід; в) надсвідоме Супер-Его; г) всі варіанти вірні 8.</p> <p>8. Персоналі –це: а) індивідуалізація особистості; б) процес зміни індивіда внаслідок набуття особистого досвіду чи вправлення; в) біологічний фактор впливу на формування особистості; г) всі варіанти вірні</p> <p>9. М. Розенберг виокремлює образів «Я»: а) 3; б) 4; в) 5; г) 6.</p> <p>10. Я-концепція як система: а) біологічна за природою; б) константна; в) розвивається в процесі самоактуалізації особистості; г) є результатом виховання та навчання.</p>	
--	--

Тема № 6. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (6 год): Загальна характеристика задатків. Загальне уявлення про здібності. Структура здібностей. Природа людських здібностей. Характеристика загальних та спеціальних здібностей. Основні етапи розвитку здібностей. Здібності, задатки та генотип. Поняття темпераменту. Головні властивості темпераменту. Характеристика типів темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Характер особистості. Акцентуація характеру та її основні типи. Визначення гармонії особистості.</p>	<p>Варій М.Й. Психологія : навч. посіб. : рекомендовано МОН України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1 .382 с. Долинська Л.В., Скрипченко О.В. , Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/</p>

<p>Ієрархична модель мотивацій А.Маслоу. Гармонія взаємин особистості, її сенс життя, духовність і свобода</p> <p>Фактори психічної стійкості.</p> <p>Щастя як показник гармонійності особистості.</p>	<p>Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.</p>
<p>Семінарське заняття (6 год.):</p> <p>Задатки і здібності як генетичний аспект особистості. Якісна та кількісна характеристика здібностей. Геніальність, обдарованість, талант, майстерність: співвідношення та якісна характеристика понять. Загальні і спеціальні здібності.</p> <p>Взаємодія та взаємокомпенсація здібностей. Розвиток і формування здібностей. Роль спадковості та довколишнього середовища у процесі формування здібностей.</p> <p>Здібності, задатки та генотип. Поняття про темперамент. Організм, нервова система та темперамент. Психологічні властивості типів темпераменту. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль та ефективність діяльності людини. Проблема співвідношення типологічних та вікових особливостей темпераменту.</p> <p>Характер і темперамент. Природні основи характеру. Структура характеру. Спрямованість особистості і характер. Характер і здібності. Класифікація рис характеру. Поняття про провідні, типові та індивідуальні риси характеру. Проблеми типології характеру. Акцентуації характеру.</p> <p>Потребово-мотиваційна сфера особистості. Мотивація та психічна регуляція поведінки. Потреби особистості та їх класифікація. Ієрархія потреб особистості за А.Маслоу. Поняття гармонійної особистості.</p> <p>Розвиток і саморозвиток особистості у різних видах діяльності. Інтереси, прагнення, переконання та інші мотиви поведінки та діяльності особистості в контексті її гармонійного розвитку.</p> <p>Благополуччя. Типи благополуччя. Самоактуалізація як важливий компонент гармонійного розвитку особистості. Щастя як показник гармонійності особистості. Дисгармонія особистості.</p>	<p>Подшивайлов Ф.М. Теоретичне обґрунтування моделі мотиваційної сфери особистості// Актуальні проблеми психології. Т. 12. Психологія творчості. ВИП. 23. – 2017. С.248-263</p> <p>Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.</p> <p>Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. Методичний посібник. К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. Частина 1. 72 с.</p> <p>Гурлева Т.С. Дослідження поняття «гармонія» в аспекті життєвих смислів особистості// Psychological journal 6(16) – 2018. https://www.researchgate.net/publication/326829394_DOSLIDZENNA_PONATTA_GARMO_NIA_V_ASPEKTI_ZITTEVIN_SMISLIV_OS_OBISTOSTI</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <p>Розкрийте схематично співвідношення індивідуально-психологічних особливостей особистості студента – майбутнього професіонала. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Макарчук Н.О. Особливості розвитку Я-концепції в пізньому юнацькому віці як чинника конфліктних норм поведінки//Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2020. – С. 66-69. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3867/Makar_chuk.pdf?sequence=1</p> <p>Макарчук Н. О., Стусь А. О. (2017) Роль особистісної саморегуляції у превенції фрустрації в професійному середовищі// Педагогічний процес: теорія та практика (56). pp. 50-57. ISSN 2078-1687</p> <p>Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-ге вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>5. Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/</p>

Заочна форма навчання

Тема 1. Психологія як наука. Розвиток психіки і свідомості.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.): Предмет та завдання психології. Основні галузі психології. Місце психології в системі наук. Методи психології, їх загальна характеристика. Основні етапи розвитку психології. Напрямки зарубіжної психології. Становлення психології в Україні. Психіка як властивість високоорганізованої матерії. Структура і функціонування центральної нервової системи людини. Рефлекторна природа психіки. Сучасні теорії онтогенезу людини. Свідомість, її характеристика та функції. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.</p>	<p>Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1 .382 с. Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с.</p> <p>Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p> <p>Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський., О. П. Сергєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p> <p>Вступ до загальної психології: програмний довідник / укладач Л. К. Велитченко. – Одеса: Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 357 с.</p> <p>Складановська М.Г. Психологічні проблеми студента та викладача в умовах воєнного стану https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2022/07/Skladanovska-M.G.-Psychologichni-problemy-studenta-ta-vykladacha-v-umovah-voynenogo-stanu.pdf</p>
<p>Семінарське заняття (1 год.): Загальна характеристика методів психології: основних; додаткових. Педологія. Напрямки розвитку вітчизняної педології. Сучасні взаємозв'язки психології та педагогіки. Загальна характеристика основних напрямків зарубіжної психології: психоаналіз; біхевіоризм; когнітивна психологія; гештальтпсихологія; гуманістична психологія. Рефлекторна природа психіки. Мозкова організація психічних процесів. Характеристика свідомості. Характеристика несвідомого. Взаємозв'язок трьох рівнів психічної діяльності людини: несвідомого, підсвідомого, свідомого.</p>	<p>Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Априорі, 2016. Т.1 .382 с. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p> <p>Ільїна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с. Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський., О. П. Сергєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p> <p>б. Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. — Методичний посібник. — К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. — Частина 1. — 72 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи. Виконайте практичні завдання. Надайте пояснення в наступних дефініціях термінологічному словнику: психологія, педагогічна психологія, педологія, метод спостереження, психіка, свідомість, центральна нервова система, свідомість, самосвідомість, підсвідоме, несвідоме. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський., О. П. Сергєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p>

Тема № 2. Пізнавальні психічні процеси

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.) Загальна характеристика пізнавальних психічних процесів. Поняття відчуття. Види. Аналізатори людини та їх характеристика. Загальні особливості відчуттів. Сприймання. Типи сприймання. Властивості сприймання. Процеси створення образів уяви. Різновиди уяви. Фізіологічне підґрунтя уваги. Головні характеристики уваги. Різновиди уваги.</p>	<p>Долинська Л.В., Скрипченко О.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с. Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с. Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський.,</p>

<p>Форми уваги. Властивості уваги. Розвиток уваги. Роль уваги у професійній діяльності.</p> <p>Теорії пам'яті. Види пам'яті. Характеристика пам'яті.</p> <p>Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті Поняття мислення.</p> <p>Головні характеристики мислення. Фізіологічні основи мислення. Види мислення.</p> <p>Критерії процесу мислення. Структури мислення. Формимислення.</p>	<p>О. П. Сергеєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p>
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <p>Рефлекторна природа відчуттів та сприймань. Відчуття та сприймання, їх спільні риси та відмінності. Сенсорно – перцептивна організація особистості. Види відчуттів та їх класифікація. Класифікація сприймань та їх види. Сприймання як дія. Спостереження і спостережливість. Фізіологічні основи уяви та уваги. Види уяви та їх особливості. Види і форми уваги. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого. Вплив уваги на якість виконання діяльності. Загальне уявлення про пам'ять та її місце в системі психічних явищ. Види пам'яті. Характеристика процесів пам'яті. Основні факти та закономірності психології пам'яті. Розвиток пам'яті в онтогенезі. Мнемотехніка. Вправи на розвиток пам'яті. Мислення як вища форма пізнавальної діяльності. Види мислення та їх характеристика. Класифікація форм та операцій мислення. Теорії мислення. Удосконалення та розвиток мислення. Вправи, що спрямовані на розвиток мислення.</p>	<p>Костуба Н. Загальна психологія. Пізнавальні процеси: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / Н.С. Коструба. – Луцьк, 2021. – 64 с.</p> <p>Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.</p> <p>Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. — Методичний посібник. — К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. — Частина 1. — 72 с.</p> <p>Український психологічний журнал. Збірник наукових праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка, факультету психології http://upj.com.ua/indexa.php?page=archieve</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <p>Надайте серію вправ, спрямованих на розвиток пізнавальних процесів у дитини. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/</p> <p>Костуба Н. Загальна психологія. Пізнавальні процеси: методичні рекомендації до проведення практичних і лабораторних занять / Н.С. Коструба. – Луцьк, 2021. – 64 с.</p>

Тема № 3. Емоційно-вольові процеси

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <p>Психічні стани особистості та їх види Загальна характеристика емоцій і почуттів. Функції емоцій та почуттів.</p> <p>Фізіологічні основи емоцій. Форми переживання почуттів. Характеристика вищих почуттів. Загальне поняття про волю.</p> <p>Природа волі. Характеристика вольових дій. Структура вольового акту. Вольові якості особистості.</p>	<p>Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. К.: Книга Плюс. -2018. 264 с.</p> <p>Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с.</p> <p>Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с.</p> <p>Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський,. О. П. Сергеєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p> <p>Психічні стани і психічні властивості: програмн. довідн. / уклад. Л.К.Велитченко. 2-е видання. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 292 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>Поняття про почуття та їх роль в практичній та пізнавальній діяльності.</p> <p>Фізіологічні основи почуттів. Класифікація емоцій та почуттів.</p> <p>Основні емоційні стани та їх зовнішній вираз.</p>	<p>Лазуренко О.О. Психологія емоцій. Підручник. К.: Книга Плюс. -2018. 264 с.</p> <p>Льбіна Н. М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ :</p>

<p>Почуття і особистість. Вищі почуття і їх види.</p> <p>Поняття про волю. Зв'язок волі з іншими психічними явищами.</p> <p>Основні психологічні теорії волі.</p> <p>Фізіологічні та мотиваційні аспекти вольових дій.</p> <p>Основні функції волі. Емоційно-вольова регуляція поведінки.</p> <p>Структура простої та складної вольової дії.</p> <p>Структура вольового акту.</p> <p>Вольові якості особистості. Умови їх формування.</p> <p>Роль діяльності у формуванні вольових якостей.</p>	<p>«Університетська книга», 2018. 239 с.</p> <p>Максименко С. Д. Загальна психологія: навчальний посібник для ВНЗ / С. Д. Максименко; Міністерство освіти та науки України. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 272 с.</p> <p>Психологічний словник. /Авт.-уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергеєнкова / За ред. Н. А. Побірченко. Київ: Науковий світ, 2007.- 336 с.</p>
---	--

Завдання для самостійної роботи.

- В запропонованих психологічних задачах розкрийте емоційно-вольові процеси:
- А. "Я танув і тремтів від невиразної насолоди, коли писав музику до Онегіна".
- Б. Після тривалих зусиль учневі пощастило розв'язати важку задачу, що привело його в стан захоплення.
- В. Хлопчик-староста був надзвичайно пригнічений тим, що діти назвали його «донощиком», бо він повідомив класному керівникові, хто розбив скло.
- Г. Учениця 10 класу пише, що вона в 15 років прочитала "Овода". Книжка справила на неї винятковий вплив і дівчинка три дні ходила під сильним впливом від неї.
- Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.

Тема № 4. Діяльність

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.):</p> <p>Поняття про діяльність. Активність і діяльність. Мета і мотиви діяльності. Структура діяльності. Знання, уміння, навички. Основні види людської діяльності. Спілкування як вид діяльності. Мова і мовлення. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Різновиди мовлення. Поняття про спілкування. Значення спілкування у житті людини. Види спілкування. Типи спілкування. Функції спілкування.</p>	<p>Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н.В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140с.</p> <p>Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. –Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. – 36 с.</p> <p>Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140 с.</p> <p>Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>Загальна характеристика діяльності. Структура діяльності.</p> <p>Засоби діяльності. Функції діяльності. Знання, уміння, навички. Основні види діяльності.</p> <p>Інтеріоризація та екстеріоризація діяльності. Активність. Діяльність. Творчість.</p> <p>Мовлення як процес спілкування, фізіологічні механізми.</p> <p>Єдність спілкування і діяльності. Комунікативна сторона спілкування.</p> <p>Інтерактивна сторона спілкування. спілкування. Перцептивна сторона Психологічні механізми сприймання людини людиною.</p>	<p>Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В., Альохіна Н. В., Шаповалова В. С. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н.В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140с.</p> <p>Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. –Запоріжжя : НБ НУ«Запорізька політехніка», 2019. – 36 с.</p> <p>Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Х. : НФаУ, 2018. — 140 с.</p> <p>Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с.</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p>	<p>Список рекомендованих тем рефератів наданий в робочій</p>

Публічний захист реферату за темою семінарського заняття. Термін виконання: не пізніше проведення семінарського заняття.

програмі.

Тема № 5. Психологія особистості

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год.):</p> <p>Людина. Індивід. Індивідуальність.</p> <p>Особистість. Поняття про особистість. Формування особистості. Спрямованість особистості.</p> <p>Загальні компоненти структури особистості. Психологія особистості С.Л. Рубинштейна.</p> <p>Структура особистості за О.Г.Ковальовим. Структура особистості за К.К.Платоновим.</p> <p>Концепції структури особистості в теоріях зарубіжних психологів.</p> <p>Я-концепція як структурно-динамічний аспект поняття «Я»</p>	<p>Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с.</p> <p>Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p> <p>Кацавець Р.С. Психологія особистості. Навчальний посібник. Київ : Алерта. 2021. 134 с.</p> <p>Макарчук Н.О. Особливості розвитку Я-концепції в пізньому юнацькому віці як чинника конфліктних норм поведінки//Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2020. – С. 66-69</p> <p>http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3867/Makarчук.pdf?sequence=1</p> <p>Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>Чайка Г.В. Я-концепція як структурно-динамічний аспект поняття «Я» в працях українських і зарубіжних дослідників // Актуальні проблеми психології. Том XI. Випуск 14. – 2016. С. 215-226</p> <p>http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v11/i14/22.</p> <p>Шилова Н. І. Спрямованість особистості як соціально-психологічне явище. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки. 2017. Вип. 5 (1). С. 135–140.</p>
<p>Семінарське заняття (2 год.): Співвідношення понять «Людина. Індивід. Індивідуальність. Особистість». Індивідуальність як інтегральна характеристика людини. Відмінні риси особистості. Спрямованість особистості та її структура. Умови формування особистості та їх вплив на зміст спрямованості особистості. Епігенетична концепція Е. Еріксона. Культурно-історична теорія Л.С.Виготського. "Теорія конвергенції" В. Штерна. Гуманістична теорія особистості А.Маслоу. Я-концепція як інтегральна складова особистості.</p>	<p>Чайка Г.В. Я-концепція як структурно- динамічний аспект поняття «Я» в працях українських і зарубіжних дослідників // Актуальні проблеми психології. Том XI. Випуск 14</p> <p>Макарчук Н. О., Стусь А. О. (2017) Роль особистісної саморегуляції у превенції фрустрації в професійному середовищі// Педагогічний процес: теорія та практика (56). pp. 50-57. ISSN 2078-1687</p> <p>Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Виконайте тестові завдання для самоконтролю:</i></p> <p>Свідомий індивід з індивідуально виявленими своєрідними розумовими, емоційно-вольовими та фізичними властивостями, що включений в суспільнокорисну діяльність і займає певне місце в суспільному житті, – це характеристика:</p> <ol style="list-style-type: none">людини;особистості;індивіда;індивідуальності. <p>2. Погляди особистості, які відповідають рівню її свідомості, життєвим домаганням, – це:</p> <ol style="list-style-type: none">ідеали;переконання;мрії;потяги. <p>3. Взірєць, до якого прагне людина у своїй діяльності та поведінці, – це:</p> <ol style="list-style-type: none">мета;	<p>Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с.</p> <p>Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. / О. О. Євдокімова. - Вид. 2-ге , допов. Харків : Константа, 2020. – 320 с.</p>

<p>б) ціль; в) ідеал; г) ідол.</p> <p>4. Особистість – це: а) носій індивідуально-своєрідних рис; б) поєднання психологічних особливостей людини, що утворюють її своєрідність, відмінність від інших людей; в) соціалізований індивід, який втілює найсуттєвіші соціально значущі властивості; г) одиничний представник людського роду.</p> <p>8. Спрямованість особистості, що характеризується підвищеною уважністю до зовнішнього світу та людям, називається: а) емоційною; б) соціальною; в) діловою; г) особистою</p> <p>9. «Теорія рекапітуляції» належить: а) З.Фрейду; б) С. Холлу та Д. Болдуїну в) Е.Фромму; г) Ж.Пиаже</p> <p>10. Згідно теорії конфронтації двох факторів розвитку особистості З.Фрейда, Воно – це: а) свідоме Его; б) несвідоме Ід; в) надсвідоме Супер-Его; г) всі варіанти вірні 8.</p> <p>8. Персоналі –це: а) індивідуалізація особистості; б) процес зміни індивіда внаслідок набуття особистого досвіду чи вправлення; в) біологічний фактор впливу на формування особистості; г) всі варіанти вірні</p> <p>9. М. Розенберг виокремлює образів «Я»: а) 3; б) 4; в) 5; г) 6.</p> <p>10. Я-концепція як система: а) біологічна за природою; б) константна; в) розвивається в процесі самоактуалізації особистості; г) є результатом виховання та навчання.</p>	
---	--

Тема № 6. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (1 год): Загальна характеристика задатків. Загальне уявлення про здібності. Структура здібностей. Природа людських здібностей. Характеристика загальних та спеціальних здібностей. Основні етапи розвитку здібностей. Здібності, задатки та генотип. Поняття темпераменту. Головні властивості темпераменту. Характеристика типів темпераменту. Проблема мінливості темпераменту. Характер особистості. Акцентуація характеру та її основні типи. Визначення гармонії особистості. Ієрархична модель мотивацій А.Маслоу. Гармонія взаємин особистості, її сенс життя, духовність і</p>	<p>Варій М.Й. Психологія : навч. посіб. : рекомендовано МОН України. Київ : Центр учб. літ., 2016. 287 с. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Вид. 5-те, виправл. і допов. Львів : Апріорі, 2016. Т.1 .382 с. Долинська Л.В., Скрипченко О.В. , Огороднійчук З.В. Загальна психологія: Хрестоматія/ Л.В. Долинська – К.: Серія «Українська книга», 2008. – 640 с. Дуткевич, Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс: навч. посіб. / Т. В.Дуткевич. – К. : ЦУЛ, 2018. – 388 с. Актуальні проблеми психології. 5. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/</p>

<p>свобода</p> <p>Фактори психічної стійкості.</p> <p>Щастя як показник гармонійності особистості.</p>	
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <p>Задатки і здібності як генетичний аспект особистості. Якісна та кількісна характеристика здібностей. Геніальність, обдарованість, талант, майстерність: співвідношення та якісна характеристика понять. Загальні і спеціальні здібності.</p> <p>Взаємодія та взаємокомпенсація здібностей. Розвиток і формування здібностей. Роль спадковості та довколишнього середовища у процесі формування здібностей.</p> <p>Здібності, задатки та генотип. Поняття про темперамент. Організм, нервова система та темперамент. Психологічні властивості типів темпераменту. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль та ефективність діяльності людини. Проблема співвідношення типологічних та вікових особливостей темпераменту.</p> <p>Характер і темперамент. Природні основи характеру. Структура характеру. Спрямованість особистості і характер. Характер і здібності. Класифікація рис характеру. Поняття про провідні, типові та індивідуальні риси характеру. Проблеми типології характеру. Акцентуації характеру.</p> <p>Потребово-мотиваційна сфера особистості. Мотивація та психічна регуляція поведінки. Потреби особистості та їх класифікація. Ієрархія потреб особистості за А.Маслоу. Поняття гармонійної особистості.</p> <p>Розвиток і саморозвиток особистості у різних видах діяльності. Інтереси, прагнення, переконання та інші мотиви поведінки та діяльності особистості в контексті її гармонійного розвитку.</p> <p>Благополуччя. Типи благополуччя. Самоактуалізація як важливий компонент гармонійного розвитку особистості. Щастя як показник гармонійності особистості. Дисгармонія особистості.</p>	<p>Подшивайлов Ф.М. Теоретичне обґрунтування моделі мотиваційної сфери особистості// Актуальні проблеми психології. Т. 12. Психологія творчості. ВИП. 23. – 2017. С.248-263</p> <p>Бригадир М.Б., Бугерко Я.М., Ревасевич І.С. Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод.посіб. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2017. 35 с.</p> <p>Боднар А.Я., Яковенко О.В., Лемак Т.В. Загальна психологія. Семінарські та практичні заняття. Методичний посібник. К.: ПП «Дірект Лайн», 2019. Частина 1. 72 с.</p> <p>4. Гурлева Т.С. Дослідження поняття «гармонія» в аспекті життєвих смислів особистості// Psychological journal 6(16) – 2018. https://www.researchgate.net/publication/326829394_DOSLIDZENNA_PONATTA_GARMONIA_V_ASPEKTI_ZITTEVIN_SMISLIV_OS_OBISTOSTI</p>
<p>Завдання для самостійної роботи.</p> <p>Розкрийте схематично співвідношення індивідуально-психологічних особливостей особистості студента – майбутнього професіонала. Термін виконання: не пізніше ніж за тиждень до закінчення навчального курсу.</p>	<p>1. Макарчук Н.О. Особливості розвитку Я-концепції в пізньому юнацькому віці як чинника конфліктних норм поведінки//Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки. 2020. – С. 66-69. http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3867/Makarчук.pdf?sequence=1</p> <p>3. Макарчук Н. О., Стусь А. О. (2017) Роль особистісної саморегуляції у превенції фрустрації в професійному середовищі// Педагогічний процес: теорія та практика (56). pp. 50-57. ISSN 2078-1687</p> <p>4. Москалець В. П. Психологія особистості [текст] підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. / В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.</p> <p>5. Педагогіка і Психологія. Вісник НАПН України https://visnyk.naps.gov.ua/</p>

5. Політика курсу Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю – усне та письмове опитування, презентація реферату, складання конспекту лекції, складання термінологічного словнику.

6.2. Форми проміжного контролю – модульна контрольна робота.

6.3. Форми підсумкового контролю - іспит.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

8.2. *Критерії оцінювання під час аудиторних занять.*

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Кожен вид роботи фіксується у відповідній графі журналу академічної групи з обов'язковим позначенням виду роботи та дати проведення. У кожній клітинці академічного журналу зазначається лише одна оцінка, позначки «+» та «-» не допускаються. У разі пропуску заняття здобувачем у графах контролю викладачі роблять позначку н /. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання й самостійну роботу, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу з відповідним ваговим коефіцієнтом. Підрахунки середньозваженого балу здійснюються з точністю до другого знака після коми. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих.

8.3. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «10». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,1. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 1-2. Мінімальна кількість балів за модульну контрольну роботу повинна становити не менше 6 балів

8.4. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Семестрові екзамени в усній формі проводяться за білетами, складеними екзаменаторами навчальних дисциплін та затвердженими не пізніше, ніж за місяць до початку іспиту на засіданні кафедри та підписаними завідувачем кафедри й екзаменатором. Семестровий екзамен в усній формі приймається двома особами: викладачем, який читав дисципліну і є екзаменатором, та викладачем, який не проводив у групі академічні заняття з цієї дисципліни. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання і одну задачу. Результат усного і письмового екзаменаційного контролю визначається як середнє арифметичне оцінок (середньозважений бал) студента, що він отримав за кожне з питань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою, а визначений показник множиться на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлюється до цілого. За умови тестової форми контролю кількість балів, що відповідає відсотку правильних відповідей студента, має бути помножена на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлена до цілого. Якщо здобувач вищої освіти отримав недостатньо балів за певний вид контролю, зокрема за поточний (менше 20 балів), за проміжний (менше 6 балів), то він не допускається до складання семестрового іспиту, а у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно». Студенти, котрі не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку. У випадку відсутності

здобувача вищої освіти на екзамені з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий графік для підсумкового контролю.

**Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання
в підсумкову оцінку за традиційною шкалою**

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» [http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/06/polozhennja_pro-porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyhdosjahnjen-zi-zminamy.pdf](http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/06/polozhennja_pro_porjadok-ocinjuvannja-rivnja-navchalnyhdosjahnjen-zi-zminamy.pdf)

	Поточний контроль	Проміжний контроль	Підсумковий контроль
Максимальна кількість балів	40 балів – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,4	10 балів – за результатами виконання модульної контрольної роботи	50 балів – за результатами відповіді на екзамені
Мінімальний пороговий рівень	20 балів	6 балів	25 балів

Викладач

Кічук А.В.

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології
протокол № 1 від «31» серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

Мазоха І.С.